

ทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

Attitudes Towards Online Teaching and Learning Management Among Ubon Ratchathani University Students

ปวีณา ลิมปืทีปรากการ*¹ นียม จันทรินวล ² ฐิติมา แสนเรือง ³ กาญจนา แปงจิตต์ ⁴
Pawena Limpiteeprakan*¹ Niyom Junnual ² Thitima Saenrueang ³ Kanjana Pangjit ⁴

pawena@ubu.ac.th*

ส่งบทความ 1 กุมภาพันธ์ 2565 แก้ไข 6 มีนาคม 2565 ตอรับ 9 มีนาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มนักศึกษา จำนวน 385 คน ที่ผ่านการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในภาคการศึกษาที่ 1/2563 ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ใช้แบบสอบถามตามแนวคิดของ CIPP model ในการเก็บข้อมูลในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2564

ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษามีทัศนคติที่ดีกับการเรียนการสอนออนไลน์ในด้านผู้สอน/รายวิชา/วิธีการสอน (Input evaluation: I) มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 (S.D.=0.74) และมีทัศนคติที่ต่ำที่สุด ในด้านการประเมินผลผลิต (Product evaluation: P) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 (S.D.= 0.91) รูปแบบการสอนออนไลน์ที่เหมาะสมกับบริบทการเรียนของผู้เรียนในปัจจุบัน คือ การสอนสดออนไลน์ผ่านทางโปรแกรมต่าง ๆ เช่น Google meet, Zoom, MS Team เป็นต้น เพราะโปรแกรมดังกล่าว สามารถสอนและบันทึกคลิปวิดีโอการสอนซึ่งจะเป็นผลดีต่อผู้เรียนที่สามารถทบทวนเนื้อหาที่เรียนย้อนหลังได้ตลอดเวลา มหาวิทยาลัยควรมีระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การจัดหาและให้ยืมเครื่องคอมพิวเตอร์/โน้ตบุ๊กแก่นักศึกษา หรือจัดหาห้องที่ใช้สำหรับให้นักศึกษาเรียนออนไลน์ โดยมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาที่ไม่มีอุปกรณ์

คำสำคัญ: การเรียนการสอนออนไลน์

¹⁻⁴ อาจารย์ วิทยาลัยแพทยศาสตร์และการสาธารณสุข มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

¹⁻⁴ Lecturer, College of Medicine and Public Health, Ubon Ratchathani University

Abstract

This cross-sectional descriptive research aimed to study attitudes towards online teaching and learning management among Ubon Ratchathani University students. The sample consisted of 385 students who passed online education in the first semester of the 2020 academic year of Ubon Ratchathani University. A questionnaire based on the concept of the CIPP model was used to collect data during March–April 2021.

The results showed that the sample group of students had a good attitude in the aspect of instructors/courses/methods or input evaluation (I) averaged 4.02 (SD=0.74), and the least positive attitude on product evaluation (P) averaged 3.73 (SD=0.91). The online teaching style suitable for the current learner's learning context is teaching through various programs such as Google meet, Zoom, MS Team, etc. Because such programs can teach and record video clips, which will be beneficial to learners who can review the lesson's content at any time. Universities should have a system to support learners' learning, such as procuring and lending computers/notebooks for students or providing rooms used for students to study online with the necessary computer equipment for students who do not have equipment.

Keywords: Online Learning

บทนำ

ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในปัจจุบันส่งผลให้สถาบันการศึกษาทั่วประเทศมีการจัดการเรียนการสอนเรียนรู้ออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และสารสนเทศขึ้นอย่างมากมาย การจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือระบบปฏิบัติการรูปแบบต่างๆ ที่อาศัยการบริหารจัดการห้องเรียนซึ่งแตกต่างไปจากห้องเรียนปกติในภาวะปกตินั้นถือเป็นเรื่องใหม่กับผู้สอนและผู้เรียน เนื่องจากสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนกับการเรียนผ่านเครือข่ายมีความท้าทายที่แตกต่างกัน การนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาเป็นสื่อหรือเป็นช่องทางหลักในการถ่ายทอดความรู้ และกระบวนการคิด แทนที่การถ่ายทอด และรับรู้รับฟังข้อมูลแบบต่อหน้านั้นต้องมีการเตรียมความพร้อมในทั้งผู้เรียนและผู้สอน ไม่ว่าจะเป็นด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี และโปรแกรมแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่ต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความสะดวกและราบรื่นในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ผู้สอนและผู้เรียนต้องมีทักษะการใช้ และความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดังกล่าวในเบื้องต้น ได้แก่ วิธีการใช้งาน ข้อดีหรือจุดเด่น ข้อเสียหรือจุดด้อยของแต่ละโปรแกรม หรือแอปพลิเคชันออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอน ความรู้เรื่องการเข้าใช้เทคนิคการแก้ไขปัญหาในระบบอินเทอร์เน็ตในเบื้องต้น อีกทั้ง

ต้องมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาขัดข้องที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการจัดการสอน ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนดำเนินการได้อย่างราบรื่นมากยิ่งขึ้น

จากการสำรวจปัญหาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา กับนักศึกษาจำนวน 450 คน พบว่านิสิตมีความคิดเห็นว่าองค์ประกอบที่เป็นปัญหามากที่สุดในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ คือ สื่อเทคโนโลยีและเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รองลงมาคือ ผู้เรียน และ กิจกรรมการเรียนการสอน ตามลำดับ (นรินทร์ นนทมาลย์ และคณะ, 2564) เนื่องจากในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ผู้เรียนและผู้สอนไม่ได้อยู่ในสถานที่เดียวกัน จึงจำเป็นต้องใช้สื่อการสอนที่ใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ความพร้อมด้านอุปกรณ์และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจึงเป็นส่วนหนึ่ง ที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ประสบความสำเร็จ ปัญหาที่พบส่วนใหญ่นักเรียนจะขาดสมาธิในการเรียน เนื่องจากหลายสาเหตุ อาทิ สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยไม่เหมาะกับการเรียนออนไลน์ ความล่าช้าจากการที่ต้องเรียนผ่านอินเทอร์เน็ตนาน ๆ และเมื่อมีปัญหาระหว่างเรียนไม่สามารถปรึกษาครูได้ทันที ส่งผลต่อการเรียน เป็นต้น (ศุภย์วิจักกสิกรไทย จำกัต์, 2564)

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เป็นมหาวิทยาลัยที่มีนโยบายอย่างชัดเจนว่าให้อาจารย์ผู้สอนในแต่ละคณะทำการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในภาคการศึกษาที่ 1/2563 ในช่วงสถานการณ์โรคโควิด-19 ด้วยสภาพแวดล้อมของการเรียนผ่านเครือข่าย และโปรแกรมออนไลน์ต่าง ๆ ที่อาจจะก่อให้เกิดอุปสรรคในการสื่อสารและการตีความ ผู้สอนจึงต้องมีการเพิ่มความถี่หรือช่องทางในการสื่อสารกับเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นกับผู้เรียนที่มากกว่าการสื่อสารในช่วงการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนปกติ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ผู้สอนส่วนใหญ่จึงต้องมีการออกแบบการเรียนการสอนออนไลน์ ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เทียบเท่ากับการเรียนในชั้นเรียนปกติ งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษาในแต่ละคณะของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีว่านักศึกษามีความคิดเห็นอย่างไรต่อรูปแบบการจัดการสอนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในภาคการศึกษา 1/2563 โดยประเมินทัศนคติตามหลักการ CIPP Model ที่เป็นรูปแบบการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ประกอบด้วย Context (บริบท หรือสภาวะแวดล้อม) Input (ปัจจัยเบื้องต้น) Process (กระบวนการ) และ Product (ผลผลิต) ผลการศึกษาที่ได้สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ให้เหมาะสม เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็น การเตรียมทักษะเพื่อรับมือกับแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ ให้พร้อมรับกับสถานการณ์ความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นได้อยู่เสมอในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เน้นการศึกษาทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โดยทำการศึกษาในกลุ่มประชากร คือนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่ได้ผ่านการเรียนออนไลน์ในภาคการศึกษา 1/2563 จำนวน 385 คน ระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2564

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

2. ขั้นตอนการวิจัย

ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น โดยวิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาทุกชั้นปีทุกคณะของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่เคยเรียนแบบออนไลน์ในภาคการศึกษาที่ 1/2563 ตามค่าสัดส่วนตัวอย่างแต่ละคณะ จำนวนกลุ่มตัวอย่างได้จากการคำนวณขนาดตัวอย่างเพื่อประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรในกรณีทราบจำนวนประชากร ดังนี้

$$n = \frac{NZ\alpha/2\sigma^2}{[e^2(N-1)] + [Z\alpha/2\sigma^2]}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา

N = จำนวนนักศึกษาทุกชั้นปีทุกคณะของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่เคยเรียนแบบออนไลน์ในภาคการศึกษาที่ 1/2563 จำนวน 13,837 คน

$Z_{\alpha/2}$ = ค่าสัมประสิทธิ์ภายใต้โค้งมาตรฐานที่ระดับความเชื่อมั่น 95% เท่ากับ 1.96

σ = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทัศนคติต่อการใช้งานบทเรียนออนไลน์ของ เกตุม สระบุรี นทร์ และคณะ (2559) เท่ากับ 0.66

e = ค่าความแม่นยำของการประมาณค่า กำหนดให้เท่ากับ 0.066

ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 385 คน ในกรณีที่นักศึกษาไม่ยินดีให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะมีการแก้ไขโดยการเก็บข้อมูลนักศึกษาคนต่อไปจนครบ 385 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณในกลุ่มนักศึกษาเป็นแบบสอบถามปลายปิด และแบบปลายเปิด แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 2 ทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านระบบ/ รูปแบบ

การเรียนออนไลน์ (Context Evaluation) จำนวน 8 ข้อ
ด้านผู้สอน/เนื้อหาวิชา/วิธีการสอน จำนวน 13 ข้อ
(Input Evaluation) ด้านการประเมินกระบวนการ
(Process Evaluation) จำนวน 12 ข้อ และ ด้านการ
ประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จำนวน 13 ข้อ
ข้อคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating
scale) ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็น
ด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดย

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับ
ความรู้สึกมากที่สุด

เห็นด้วย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก

ไม่แน่ใจ หมายถึง ข้อความนั้นไม่แน่ใจว่าตรงกับ

ความรู้สึก

ไม่เห็นด้วย หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึก

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับ
ความรู้สึกมากที่สุด

กำหนดการให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน

เห็นด้วย ให้ 4 คะแนน

ไม่แน่ใจ ให้ 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย ให้ 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 1 คะแนน

ผลการให้คะแนนที่ได้นำมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและ
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพร้อมกำหนดเกณฑ์การแปลความ
หมายของคะแนนทั้งรายด้านและภาพรวม โดยกำหนด
คะแนนเป็น 5 ระดับ โดยใช้วิธีการคำนวณความกว้างของ
อันตรภาคชั้นดังต่อไปนี้

- ทักษะการจัดการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของ
นักศึกษา (รายด้าน)

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 – 5.00 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ใน
ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 4.49 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ใน
ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ใน
ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 2.49 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ใน
ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.49 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ใน
ในระดับน้อยที่สุด

- ทักษะการจัดการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของ
นักศึกษา (ภาพรวม)

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50–5.00 หมายถึง มีทัศนคติ
อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50–4.49 หมายถึง มีทัศนคติ
อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50–3.49 หมายถึง มีทัศนคติ
อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50–2.49 หมายถึง มีทัศนคติ
อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00–1.49 หมายถึง มีทัศนคติ
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบประเมินที่สร้างขึ้นได้ผ่านการตรวจสอบ
ความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ หรือความสอดคล้อง
ระหว่างข้อความที่เขียนขึ้นกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย
จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of
Item Objective Congruence) ทุกข้อมีค่า IOC อยู่ในช่วง
0.6-1 และมีข้อความบางข้อที่ได้มีการปรับปรุงเนื้อหาตาม
ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4. การดำเนินการวิจัย

1) ศึกษาข้อมูลเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและทำการ

ตรวจสอบเครื่องมือกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

3) ดำเนินการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ และ
ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
ในมนุษย์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีแล้ว หมายเลขรับรอง
UBU-REC-12/2564

4) จัดทำหนังสือประสานงานกับคณะต่างๆ เพื่อ
ชี้แจงและหากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์เข้าร่วมการวิจัย

5) ลงพื้นที่เก็บข้อมูลกับนักศึกษา และอาจารย์
สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ

ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย เริ่มจากการกำหนด
ช่วงเวลาในการเข้าไปเก็บข้อมูล เมื่อถึงช่วงที่กำหนด ผู้วิจัย

มีการแบ่งทีมลงไปสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้วิจัย

1 คน ทำการสอบถามกับนักศึกษาไปที่ละคนไปจนครบ
จำนวนเป้าหมายในแต่ละวัน ทำการลงเก็บข้อมูลประมาณ

1 สัปดาห์ หรือจนกว่าจะครบจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 385
คน

6) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และสรุปผล
การศึกษา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แต่ละบริบทตาม CIPP Model

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่ผ่านการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ในภาคการศึกษา 1/2563 จำนวน 385 คน เป็นเพศหญิงมากที่สุด ร้อยละ 72.21 ค่ามัธยฐานของอายุ เท่ากับ 21 ปี ($P_{25}=20$ ปี และ $P_{75}=21$ ปี) เรียนคณะบริหารศาสตร์มากที่สุดร้อยละ 19.48 รองลงมาคือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 15.58 กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 3 มากที่สุด ร้อยละ 46.23 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุดอยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 43.64 ค่ามัธยฐานของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 5,000 บาท ($P_{25}=4,000$ บาท และ $P_{75}=7,000$ บาท) แหล่งของการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนออนไลน์มากที่สุดคือ หอพัก ร้อยละ 81.04 รองลงมาคือ เซิร์ฟจากมือถือ ร้อยละ 58.96 อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนออนไลน์มากที่สุดคือ Notebook ร้อยละ 75.32 รองลงมาคือ โทรศัพท์มือถือ ร้อยละ 74.03 ค่ามัธยฐานของค่าใช้จ่ายสำหรับอินเทอร์เน็ต 300 บาทต่อเดือน ($P_{25}=250$ บาท และ $P_{75}=500$ บาท) เรียนจากการไลฟ์สดออนไลน์ตามเวลาในตารางเรียนมากที่สุด ร้อยละ 71.95 รองลงมาคือ เรียนจากคลิปของผู้สอนที่อัปโหลดขึ้นในระบบ UBU-LMS โดยเรียนในเวลาที่เหมาะสม ร้อยละ 60.78 โปรแกรมที่เคยเรียนจากการไลฟ์สดออนไลน์มากที่สุดคือ Google meet ร้อยละ 90.39 รองลงมาคือ Zoom ร้อยละ 87.53 ชอบเรียนออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom เป็นลำดับที่ 2 มากที่สุด ร้อยละ 38.70 ชอบเรียนออนไลน์ผ่านโปรแกรม Google meet เป็นลำดับที่ 1 มากที่สุด ร้อยละ 43.12 ชอบเรียนออนไลน์ผ่านโปรแกรม Facebook เป็นลำดับที่ 3 ร้อยละ 28.31 รูปแบบการอัดคลิปของผู้สอนที่ชอบมากที่สุด คือ ชอบทั้งสองแบบคือคลิปแบบเห็นหน้าผู้สอนไปพร้อมกับสไลด์ และคลิปแบบไม่เห็นหน้าผู้สอนมีแต่เสียงกับภาพสไลด์ ร้อยละ 42.86 รองลงมาคือ คลิปแบบเห็นหน้าผู้สอนไปพร้อมกับสไลด์ ร้อยละ 36.88 ช่องทางการสื่อสารกับผู้สอนในช่วงการเรียนออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ ผ่าน Facebook groups ร้อยละ 41.30 รองลงมาคือ ผ่านระบบ LMS ร้อยละ 36.88 รูปแบบการเรียนออนไลน์ของภาคการศึกษาที่ผ่านมา (1/2563) มีความพึงพอใจในระดับปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 71.43 และมีความพึงพอใจกับผลการเรียนออนไลน์ในภาคการศึกษาที่ผ่านมา (1/2563) ร้อยละ 54.55 ทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษาด้านระบบ/รูปแบบการเรียนออนไลน์ (Context Evaluation: C) โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 (S.D.=0.77) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 4 รูปแบบการเรียนการสอนผ่านออนไลน์เป็นนโยบายที่สอดคล้องกับสถานการณ์ COVID-19 ในปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 (S.D.=0.62) รองลงมาคือ ข้อที่ 1 การให้คำแนะนำของผู้สอนในการเรียนการสอนผ่านออนไลน์ มีความเพียงพอและเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 (S.D.=0.63) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 7 ระบบการจัดการเรียนการสอนผ่านออนไลน์เข้าใจได้ง่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 (S.D.=0.96) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ทักษะการจัดการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษา ด้านระบบ/รูปแบบการเรียนออนไลน์
(Context Evaluation: C) โดยรวมและรายข้อ (n=385)

ทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษา ด้านระบบ/รูปแบบการเรียนออนไลน์ (Context Evaluation: C)	Mean	S.D.	ระดับ ทัศนคติ
1. การให้คำแนะนำของผู้สอนในการเรียนการสอนผ่านออนไลน์ มีความเพียงพอและเหมาะสม	3.96	0.63	มาก
2. การให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ด้านระบบการเรียนการสอนผ่าน ออนไลน์มีความเพียงพอและเหมาะสม	3.87	0.71	มาก
3. ทางคณะหรือหน่วยงานมีความพร้อมในด้าน ระบบ/โปรแกรม ที่ใช้ในการสอนแบบออนไลน์	3.78	0.74	มาก
4. รูปแบบการเรียนการสอนผ่านออนไลน์เป็นนโยบายที่สอดคล้องกับ สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในปัจจุบัน	4.12	0.62	มาก
5. ระยะเวลาการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนต่อนโยบาย หรือคำสั่งของมหาวิทยาลัยมีความเหมาะสม	3.71	0.79	มาก
6. เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนของคณะของมหาวิทยาลัย มีความพร้อม ในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แก่นักศึกษา	3.76	0.79	มาก
7. ระบบการจัดการเรียนการสอนผ่านออนไลน์เข้าใจได้ง่าย	3.50	0.96	มาก
8. มหาวิทยาลัยมีความพร้อมในการจัดเตรียมระบบในการจัดการเรียน การสอนออนไลน์ เช่น สัญญาณ Wi-Fi อินเทอร์เน็ต	3.62	0.95	มาก
รวม	3.79	0.77	มาก

ทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษา ด้านผู้สอนรายวิชา/วิธีการสอน (Input evaluation: I) โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 (S.D.=0.74) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 11 การมีคลิปบันทึกการสอนออนไลน์ให้ดูย้อนหลังทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เพื่อทบทวนได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 (S.D.=0.65) รองลงมาคือข้อที่ 3 การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนในการเรียนออนไลน์เป็นสิ่งจำเป็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 (S.D.=0.65) และข้อ 4 การอัปเดตเอกสารประกอบการสอน/บรรยายก่อนการเรียนของผู้สอน 4.23 (S.D.=0.67) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 12 จำนวนงานที่ผู้สอนมอบหมายในช่วงการเรียนออนไลน์มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 (S.D.=1.04) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ทศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษา ด้านผู้สอน/เนื้อหารายวิชา/วิธีการสอน (Input evaluation: I) โดยรวมและรายข้อ (n=385)

ทศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษา ด้านผู้สอน/ เนื้อหารายวิชา/ วิธีการสอน (Input evaluation: I)	Mean	S.D.	ระดับ ทศนคติ
1. ผู้สอนมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนขณะเรียนออนไลน์	3.94	0.64	มาก
2. ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนออนไลน์ที่ลดภาวะความตึงเครียดของผู้เรียน	4.08	0.75	มาก
3. การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนในการเรียนออนไลน์เป็นสิ่งจำเป็น	4.23	0.65	มาก
4. การอัปเดตเอกสารประกอบการสอน/บรรยายก่อนการเรียนของผู้สอน	4.23	0.67	มาก
5. ผู้สอนสามารถรวบรวมเอาเว็บลิงค์หรือสิ่งน่าสนใจมาไว้ในรูปแบบการเรียนออนไลน์	4.12	0.70	มาก
6. เนื้อหาและสื่อการเรียนออนไลน์มีความชัดเจนและสมบูรณ์	3.96	0.73	มาก
7. การออกแบบสื่อการเรียนในรูปแบบออนไลน์มีความเหมาะสมกับผู้เรียน ทำให้เห็นภาพได้ชัดเจน	3.91	0.78	มาก
8. ผู้เรียนสามารถดาวน์โหลดไฟล์เอกสารได้ง่ายจากการเรียนออนไลน์	4.09	0.70	มาก
9. การแนะนำการใช้โปรแกรมการเรียนการสอนออนไลน์จากเจ้าหน้าที่หรืออาจารย์ให้กับนักศึกษาก่อนการเรียน	3.88	0.76	มาก
10. การมีคลิปหรือสื่อประกอบการสอนทำให้ผู้เรียนได้เข้าไปศึกษาล่วงหน้า และเตรียมพร้อมก่อนเวลาเรียนจริงได้ดี	4.07	0.69	มาก
11. การมีคลิปบันทึกการสอนออนไลน์ให้ดูย้อนหลังทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เพื่อทบทวนได้	4.31	0.65	มาก
12. จำนวนงานที่ผู้สอนมอบหมายในช่วงการเรียนออนไลน์มีความเหมาะสม	3.66	1.04	มาก
13. การจัดการเรียนการสอนผ่านออนไลน์มีแหล่งข้อมูลมากเกินไปทำให้เกิดสับสนในการเรียน	3.80	0.82	มาก
รวม	4.02	0.74	มาก

ทศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษา ด้านการประเมินกระบวนการ (Process evaluation: P) โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 (S.D.=0.84) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 10 การจัดการเรียนการสอนผ่านออนไลน์สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 (S.D.=0.69) รองลงมาคือข้อที่ 11 ผู้เรียนสามารถติดต่อกับผู้สอนได้ง่ายในการเรียนผ่านระบบออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 (S.D.=0.76) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 9 การจัดส่งใบในช่วงการเรียนออนไลน์ที่ผ่านมาที่มีความเหมาะสม สามารถวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ได้จริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 (S.D.=0.96) (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ทศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษา ด้านการประเมินกระบวนการ
(Process evaluation: P) โดยรวมและรายข้อ (n=385)

ทศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษา ด้านการประเมินกระบวนการ (Process evaluation: P)	Mean	S.D.	ระดับ ทศนคติ
1. การจัดการเรียนการสอนผ่านออนไลน์ ไม่สามารถสร้างบรรยากาศ ในห้องเรียนให้น่าสนใจได้	3.82	0.87	มาก
2. ระยะเวลาในการเตรียมการสอนของอาจารย์มีความเหมาะสม	3.81	0.72	มาก
3. การจัดการเรียนการสอนผ่านออนไลน์ทำให้นักศึกษาทราบผลความสำเร็จและความก้าวหน้าของตัวเอง	3.62	0.85	มาก
4. ระยะเวลาการทำแบบทดสอบต่างๆ ในการเรียนออนไลน์ มีความเหมาะสม	3.63	0.90	มาก
4. ระยะเวลาการทำแบบทดสอบต่างๆ ในการเรียนออนไลน์ มีความเหมาะสม	3.68	0.88	มาก
6. กระบวนการเรียนออนไลน์ช่วยให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้น เพราะสามารถเรียนซ้ำได้ตลอดเวลา	3.77	0.90	มาก
7. การวัดประเมินผลการเรียนรู้แบบออนไลน์มีความไม่หลากหลาย และยังไม่เหมาะสม	3.67	0.79	มาก
8. การเรียนรู้แบบออนไลน์มีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เหมาะสมกับการเรียนรู้	3.69	0.85	มาก
9. การจัดสอบในช่วงการเรียนออนไลน์ที่ผ่านมามีความเหมาะสม สามารถวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ได้จริง	3.56	0.96	มาก
10. การจัดการเรียนการสอนผ่านออนไลน์สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่	4.13	0.69	มาก
11. ผู้เรียนสามารถติดต่อกับผู้สอนได้ง่ายในการเรียนผ่านระบบ ออนไลน์	3.88	0.76	มาก
12. การเรียนการสอนผ่านออนไลน์ทำให้ผู้เรียนสามารถ เข้าเรียนเวลาใดก็ได้ตามความเหมาะสม	3.86	0.86	มาก
รวม	3.76	0.84	มาก

ทศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษา ด้านการประเมินผลผลิต (Product evaluation: P) โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 (S.D.=0.91) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือข้อที่ 6 การเรียนออนไลน์ทำให้การเรียนเกิดความจำใจ และเป็องได้ง่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 (S.D.=0.89) รองลงมาคือข้อ 4 การเรียนออนไลน์ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 (S.D.=0.79) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 10 การจัดการเรียนการสอนผ่านออนไลน์เป็นการกระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 (S.D.=0.93) (ดังตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ทักษะการจัดการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษา ด้านการประเมินผลผลิต
 (Product evaluation: P) โดยรวมและรายข้อ (n=385)

ทักษะการจัดการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษา ด้านการประเมินผลผลิต (Product evaluation: P)	Mean	S.D.	ระดับ ทัศนคติ
1. การเรียนออนไลน์ทำให้มีความรู้ความเข้าใจไม่เทียบเท่ากับการเรียนในห้องเรียน	3.82	0.98	มาก
2. การเรียนออนไลน์ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น	3.81	0.79	มาก
3. การเรียนออนไลน์สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนได้เป็นอย่างดี	3.62	0.99	มาก
4. การเรียนออนไลน์ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยี	3.88	0.79	มาก
5. การเรียนออนไลน์ทำให้นักศึกษาจัดสรรเวลาในชีวิตได้ดีขึ้น	3.61	0.93	มาก
6. การเรียนออนไลน์ทำให้การเรียนเกิดความจำใจ และเบื่อได้ง่าย	3.90	0.89	มาก
7. การเรียนออนไลน์สามารถตอบสนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคปัจจุบันได้เป็นอย่างดี	3.74	0.82	มาก
8. การเรียนออนไลน์ทำให้ประหยัดกระดาษในการปริ้นท์เอกสารการเรียน	3.69	1.09	มาก
9. การเรียนออนไลน์ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาเรียนในที่ตั้ง	3.73	1.04	มาก
10. การจัดการเรียนการสอนผ่านออนไลน์เป็นการกระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน	3.55	0.93	มาก
11. ระยะเวลาของการเรียนออนไลน์ในแต่ละหัวข้อมีความเหมาะสม	3.72	0.82	มาก
12. ในภาพรวมการจัดรูปแบบการเรียนการสอนผ่านออนไลน์ของคณะมีความเหมาะสม	3.74	0.86	มาก
รวม	3.73	0.91	มาก

ทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 (S.D.=0.82) โดยด้านผู้สอน/ รายวิชา/วิธีการสอน (Input evaluation: I) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 (S.D.=0.74) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านที่ 4 ด้านการประเมินผลผลิต (Product evaluation: P) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 (S.D.= 0.91) ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ทศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษา โดยรวมและรายด้าน (n=385)

ทศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษา	Mean	S.D.	ระดับ ทศนคติ
1. ด้านระบบ/รูปแบบการเรียนออนไลน์ (Context Evaluation: C)	3.79	0.77	มาก
2. ด้านผู้สอน/เนื้อหาวิชา/วิธีการสอน (Input evaluation: I)	4.02	0.74	มาก
3. ด้านการประเมินกระบวนการ (Process evaluation: P)	3.76	0.84	มาก
4. ด้านการประเมินผลผลิต (Product evaluation: P)	3.73	0.91	มาก
รวม	3.82	0.82	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

ในภาพรวมนักศึกษามีทศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านผู้สอน/เนื้อหาวิชา/วิธีการสอน (Input evaluation: I) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านที่ 4 ด้านการประเมินผลผลิต (Product evaluation: P) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิณฑิตา อินทรักษา (2562) ที่กล่าวว่า ปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ควรมีการสร้างแรงจูงใจให้ผู้สอนและผู้เรียนมีทศนคติที่ดี ในการปรับบทบาทหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ เช่น การพัฒนาทักษะผู้สอนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนอบรมเพื่อพัฒนาการออกแบบการสอนออนไลน์ และการเข้าถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควรอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนได้เข้าถึงข้อมูลอย่างรวดเร็ว และคอยส่งเสริมวิธีการเรียนรู้ และนำพาผู้เรียนให้บรรลุจุดประสงค์ การเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนการสอน (นรินธน์ นนทมาลย์, 2560)

ด้านระบบ/รูปแบบการเรียนออนไลน์ (Context Evaluation: C) นักศึกษาเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนผ่านออนไลน์เป็นนโยบายที่สอดคล้องกับสถานการณ์ COVID-19 ในปัจจุบัน เพราะเพื่อความปลอดภัยในการเรียน ณ ที่ตั้ง การเรียนออนไลน์จึงเป็นทางเลือกที่เหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยผู้สอนต้องมีการให้คำแนะนำการเรียนออนไลน์ให้มีความเพียงพอ อย่างไรก็ตามการใช้งานระบบ UBU-LMS หรือโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในการเรียนการสอนต่าง ๆ แก่นักศึกษา ก่อนเปิดภาคเรียน ยังพบปัญหาในส่วนของความเข้าใจต่อการใช้ระบบหรือการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ

ซึ่งสาเหตุดังกล่าวอาจมาจากการเปลี่ยนระบบการเรียนการสอนอย่างกระทันหันเนื่องจากสถานการณ์โรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ส่งผลให้นักศึกษาบางส่วนยังไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับระบบการศึกษารูปแบบนี้ได้ ในช่วงต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนรินธน์ นนทมาลย์ และคณะ (2564) ที่พบว่า องค์กรประกอบที่เป็นปัญหามากที่สุด ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา คือ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (นรินธน์ นนทมาลย์ และคณะ, 2564)

ด้านผู้สอน/เนื้อหาวิชา/วิธีการสอน (Input evaluation: I) นักศึกษาจะชอบให้ผู้สอนมีคลิปบันทึกการเรียนการสอนออนไลน์ให้ดูย้อนหลัง เพราะจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เพื่อทบทวนได้ ตลอดเวลา โดยเฉพาะในเนื้อหาของบางรายวิชาที่จำเป็นต้องมีการอ่านซ้ำ หรือเรียนซ้ำหลายรอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจในหัวข้อนั้น ๆ มากขึ้น อย่างไรก็ตามการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนในการเรียนออนไลน์เป็นสิ่งจำเป็นมาก โดยเฉพาะการอัปเดตเอกสารประกอบการสอน/บรรยายก่อนการเรียนของผู้สอนที่ต้องมีช่องทางที่หลากหลาย เหมาะสมกับความสะดวกของผู้เรียน จะเห็นได้ว่า ช่องทาง UBU-LMS เป็นช่องทางหลักในการส่งเอกสารประกอบการสอน แต่ผู้สอนบางส่วนก็ใช้การสื่อสารในช่องทาง Social media เช่น Facebook group เป็นต้น อย่างไรก็ตาม นักศึกษาเห็นว่า การเรียนออนไลน์นั้น จะมีจำนวนงานที่ผู้สอนมอบหมายในช่วงการเรียนมากเกินไป ทำให้ประสิทธิภาพของงานที่นักศึกษาส่งกลับมาให้ผู้สอนอาจไม่ได้ดีเท่าที่ควร และส่งผลต่อคะแนนที่ได้รับตามมา อาจารย์ควรปรับตัวให้มีการสอนในรูปแบบ Edutainment เน้นการนำเสนอกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน ใช้สื่อที่ทำให้นักศึกษาเห็นภาพได้

ชัดเจนมาช่วยในการสอนออนไลน์ให้มากขึ้น ในส่วนของวิชาที่เป็นวิชาปฏิบัตินักศึกษาและอาจารย์เห็นว่าควรต้องมาเรียน ณ ที่ตั้ง เพราะนักศึกษาจะได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติมากกว่า การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในยุคปัจจุบัน ผู้สอนต้องเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ทันสมัย ศึกษาวิธีการใช้งานโปรแกรมที่ใช้ในการสอนออนไลน์ให้มีความเข้าใจก่อนถึงเวลาสอน พร้อมทั้งจัดทำกลยุทธ์และเทคนิคการออกแบบห้องเรียนออนไลน์ให้มีความน่าสนใจ และกระตุ้นการเรียนรู้ของนักศึกษาให้มากที่สุด สำหรับนักศึกษาที่ต้องเปิดใจ และปรับตัวในการเรียนออนไลน์ โดยตั้งเป้าหมาย มีความรับผิดชอบต่อตัวเอง มีความตรงต่อเวลา มีวินัยในการเรียน และเตรียมความพร้อมด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีที่สนับสนุนการเรียนออนไลน์ให้มากขึ้น เพื่อจะได้มีส่วนร่วมกับอาจารย์ในระหว่างที่เรียน ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพเทียบเท่ากับการเข้ามาเรียน ณ ที่ตั้ง

ด้านการประเมินกระบวนการ (Process evaluation: P) นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนผ่านออนไลน์สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทำให้นักศึกษาสามารถเรียนออนไลน์ได้ในทุกสถานที่ที่สะดวก เช่น หอพัก คาเฟ่ ร้านอาหาร คณะ เป็นต้น ซึ่งมีความสะดวกสบายต่อนักศึกษาเป็นอย่างมาก รวมทั้งสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในส่วนของค่าเดินทาง และค่าอาหาร โดยผู้เรียนสามารถติดต่อกับผู้สอนได้ง่ายในการเรียนผ่านระบบออนไลน์ อย่างไรก็ตาม การจัดส่งมอบในช่วงการเรียนออนไลน์ที่ผ่านมายังไม่เหมาะสม เพราะในระหว่างของการสอบออนไลน์ของนักศึกษาโดยเฉพาะ นักศึกษาปริญญาตรี ไม่สามารถตรวจสอบการทุจริตในระหว่างการสอบได้เท่าที่ควร ส่งผลให้ไม่สามารถวัดได้ว่าผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการสอบที่ได้เรียนรู้จริงหรือไม่

ด้านการประเมินผลผลิต (Product evaluation: P) นักศึกษามีความเห็นว่าการเรียนออนไลน์ทำให้การเรียนรู้เกิดความจำใจ และเบื่อได้ง่าย อย่างไรก็ตามการเรียนออนไลน์ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยี แต่ผู้สอนอาจต้องกระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนให้มากขึ้น เนื่องจากในช่วงของการเรียนการสอนผ่านออนไลน์นั้น ผู้สอนและผู้เรียนอยู่คนละที่ ไม่สามารถพบปะเจอหน้าหรือสร้างปฏิสัมพันธ์ขณะการสอน ส่งผลต่อความรู้สึกของนักศึกษาในขณะที่เรียน หากอาจารย์ขาดการกระตุ้นในนักศึกษาให้มีความสนใจต่อการเรียนหรือมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมระหว่างเรียน

ก็จะทำให้การเรียนรู้เกิดความจำใจ และน่าเบื่อได้ง่าย

จากผลการศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้เมื่อพิจารณาตามกรอบของ CIPP model เกี่ยวกับการประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยนำเข้ามีความสำคัญมากที่สุด โดยเฉพาะรูปแบบวิธีการสอนที่อาจารย์เลือกใช้ เช่น การที่ผู้สอนมีคลังบันทึก การสอนออนไลน์ให้ดูย้อนหลัง ทำให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้เพื่อทบทวนได้ตลอดเวลา ทำให้นักศึกษาที่ยังเรียนไม่เข้าใจสามารถเข้าไปทบทวนเนื้อหาจากคลิป และเกิดความเข้าใจในหัวข้อนั้น ๆ มากขึ้น แต่ในด้านของการประเมินผลผลิตนักศึกษาที่มีความรู้สึกว่าการเรียนออนไลน์ทำให้การเรียนรู้เกิดความจำใจ และเบื่อได้ง่าย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเพิ่มการส่งเสริมในส่วนของปัจจัยนำเข้า โดยเฉพาะรูปแบบการสอนที่อาจารย์นำมาใช้ อาจารย์จำเป็นต้องมีการนำเทคนิคการสอนในรูปแบบต่างๆ มาประยุกต์ใช้ให้สามารถเกิดการเรียนรู้แบบ Active learning ในรูปแบบการเรียนออนไลน์ให้ได้ เพื่อที่จะทำให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในขณะเรียน อยู่กับบทเรียนและเกิดความเข้าใจได้ดีขึ้น

ในยุคของชีวิตวิถีใหม่นี้ การเรียนการสอนแบบออนไลน์จำเป็นต้องมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนใน 3 ระยะ ให้มีความเหมาะสม ได้แก่ ก่อนการสอน ระหว่างการสอน และหลังการสอน (สุวัฒน์บรรลือ, 2560) รวมทั้งควรมีการปรับบทบาทของผู้สอน ผู้เรียน วิธีการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดประเมินผล และสรุปแก้ไขปัญหากจากการเรียนการสอนแบบออนไลน์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนำผลลัพธ์ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 2019 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตแบบใหม่ (New Normal) ทั้งภาครัฐและภาคประชาชนต้องมีการปรับตัวครั้งใหญ่เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ (วิทยา วาโย และคณะ, 2563) สำหรับสถาบันทางการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวด้วยการออกแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งวางแผนการรับมือกับภาวะหยุดชะงักทางการศึกษา (Education Disruption) เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสามารถดำเนินไปได้ตามปกติ และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งควรวิเคราะห์ถึงปัจจัยและความเป็นไปได้ของการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพื่อให้การเรียนรู้มีความราบรื่นและบรรลุตามวัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตาม

ถึงแม้ว่าเทคโนโลยีของประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย แต่ยังมีผู้เรียนอีกจำนวนไม่น้อยในพื้นที่ห่างไกล ที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศหรืออาจมีปัญหาทางด้านภาระค่าใช้จ่าย ทำให้พลาดการเรียนรู้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการวางแผนการเรียนการสอนแบบออนไลน์เพื่อรองรับสังคมในยุค 5G ให้กับผู้เรียนในทุกระดับให้ได้เรียนรู้เท่าเทียมกับบุคคลอื่น ๆ ลดความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและเป็นพลเมืองที่ดีที่จะพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้าต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้งาน

เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนของคณะ/ของมหาวิทยาลัย ควรมีความพร้อมในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แก่นักศึกษา เช่น การสนับสนุนอุปกรณ์ในการเรียนออนไลน์สำหรับนักศึกษา การให้บริการ

อีเมลคอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาที่ขาดแคลน เป็นต้น และควรมีความพร้อมในการจัดเตรียมระบบในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เช่น สัญญาณไวไฟ อินเทอร์เน็ต ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้สอนควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษาขณะเรียนออนไลน์ ควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนออนไลน์ที่สามารถลดภาวะความตึงเครียดของนักศึกษาให้น่าเรียนมากยิ่งขึ้น เนื้อหาและสื่อการเรียนออนไลน์ควรมีความชัดเจนและสมบูรณ์ เข้าใจง่ายและกระชับมากยิ่งขึ้น และควรมีการอัปเดตหรือสื่อประกอบการสอนทำให้นักศึกษาได้เข้าไปศึกษาล่วงหน้า และมีการบันทึกการสอนออนไลน์ให้ดูย้อนหลังเพื่อให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้เพื่อทบทวนได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ควรมีการเปรียบเทียบรูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของแต่ละกลุ่มสาขา เช่น กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบและสะท้อนประเด็นปัญหาต่าง ๆ จากการเรียนการสอนออนไลน์ให้ครอบคลุมมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกตุม สระบุรินทร์, ศราวุฒิ แยมดี และ ณัฐวิวัฒน์ ไชโยโพธิ์. (2559). ทักษะคติและพฤติกรรมของนักเรียนต่อการใช้บทเรียนออนไลน์ด้วยโปรแกรม Moodle กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร. ใน *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 7. (1-9) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.*
- นรินธร นนทมาลย์. (2560). *การพัฒนาารูปแบบการออกแบบการสอนแบบเปิดด้วยวิธีการคิดอย่างเป็นระบบและกระบวนการกลุ่มโดยใช้วิดีโอเป็นฐาน เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา.* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรินธร นนทมาลย์, นริศรา เสือคล้าย, กัลวรา ภูมิลา, สุมิตรา อินทะ และณัฐพงษ์ พรหมวงษ์. (2564). การสำรวจปัญหาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา*, 16(20), <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/ectstou/article/download/245679/167174/>
- ปณิตตา อินทร์กา. (2562). การจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อสังคมออนไลน์. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*. 21(4), https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/116500/152329
- วิทยา วาโย, อภิรติ เจริญกุล, ฉัตรสุตา กานกายนต์ และจรรยา คนใหญ่. (2563). การเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 : แนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน. *วารสารศูนย์อนามัยที่ 9*. 14(34), <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/RHPC9Journal/article/view/242473/165778>
- ศูนย์วิจัยสิทธิกรไทย จำกัด. (2564, 25 ธันวาคม). *เรียนออนไลน์ “ผู้ปกครอง” พร้อมไหม.* <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/Ed-Online-FB-14-06-21.aspx>
- สุวัฒน์ บรรลือ. (2560). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่เหมาะสมสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 11(2), <https://rerujournal.reru.ac.th/wp-content/uploads/2018/03/OK-27สุวัฒน์-บรรลือ.pdf>